

Felvidéki Híradó.

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési árak:

Égész évre	8 kor.
Fél évre	4 "
Negyed évre	2 "
Egyes szám ára 20 fillér	

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, a hirdetési és előfizetési pénzek a kiadóhivatalra czimezve Turóc-Szent-Mártonba küldendők.

— Hirdetések legutányosabbán, árszabály szerint. —
Lapunk számára hirdetéseket — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda elfogad.
Nyiltér soronként 40 fillér.

A Felvidék hazafias magyar közönségéhez.

Az évforduló alkalmából bizalommal fordulunk olvasóinkhoz s a Felvidék minden hazafiasan érző és gondolkodó polgárához, hogy lapunkat az eddigénél is hathatósabb támogatásban részesítsék.

Lapunk az egyedüli felvidéki politikai magyar lap, amely a nemzetiségi mozgalmak megfigyelését, ellensúlyozását és a magyar közönséggel való megismertetését tűzte ki céljául s ez önként és önzetlenül vállalt nehéz és sok önmegtagadást, áldozatot követelő feladatnak az eddigénél is fokozottabb mértékben megfelelni óhajt, minthogy a nemzetiségi bujtogatások már oly leplezetlen alakot kezdének ölteni, hogy azoknak fatalisztikus megtérése magyar nemzeti öngyilkosságot jelentene. Pártpolitikával nem foglalkozunk. A mi törekvésünk a felvidéki magyarságnak védelme, a tót nemzetiségi túlzók uralmának leleplezése. Hogy ez időszzerű és helyes, azt ma már mindenki hangoztatja, aki lapunkat és annak irányát ismeri. Ez a magyar társadalom ama mozgalmi is igazolják, amelyek többi időben a veszélyes nemzetiségi törekvések ellensúlyozására észlelhetők. Ezek közül csak a gróf Esterházy János előnközte alatt megalkult „Országos Magyar Szövetséget” emlíjtük, mely Szövetség magyaránnyu szervezkedésével hivatta van az egész ország érdeklődését felkeltetni és minden jó magyar embert sorompóba állítani a nemzetiségi túlkapasokkal szemben. A napi sajtó több figyelmet kezd fordítani az u. n. nemzetiségi kérdések fejtegetésére; köztudattá kezd lenni mindinkább, hogy nem magyarajku honfitársainkat oly irányba terelik, részint kenyérkeresetből, részint fanatizmusból és gyűlölségből, amely a miennkel, a nemzet érdekével ellentétes és veszedelmes, amit tehát megtrüni nem szabad. Ily viszonyok között lapunk gyakran melléklettel kénytelen megjelenni, mert csak így győzhető azt a nagy feladatot és munkát, melyet magára vállalt; ámde ez nemcsak a szerkesztőség gondjait és munkáját, de a kiadó költségeit is szaporítja és

csak oly feltétellel mellett folytatható, ha az egész Felvidék magyarsága támogatásában részesülünk.

Mi az egész Felvidék magyar organumává óhajtottuk tenni lapunkat, amikor ez előtt három évvel politikai lappá változtattuk át, amivel szintén jelentékeny anyagi áldozatot hoztunk, s a tervünk sikerült is részben, de a siker még nem teljes.

Mi nem sajnálunk semmi áldozatot, ezennel sem fogunk sajnálni és készséggel szolgáljuk azt az ügyet, amelyet hazafiasnak, nemcsak felismertünk; őrői óhajtunk lenni a magyar nemzeti eszmének ezen az exponált helyen szívvel és lélekkel és folytatni azt a nehéz küzdelmet, amely már eddig is sok-sok áldozatot kívánt tőlünk. Amde a magyar közönség se idegenkedjék az áldozatoktól, amelyek az általunk hozottakkal szemben ugyis oly csekélyek és jelentéktelenek, még a mai nehéz megélhetési viszonyok között is.

Lapunk az egész Felvidék hazafias magyar közönségének a lapja, mint ilyennek kérjük támogatását egysek, testületek, egyletek, hatóságok, olvasókörök, hirdető kereskedők és iparosok, az egész közönség részéről. Aki lapunkat támogatja, a magyarság helyzetét erősíti a Felvidéken, a nemzet ellenségeivel folytatott küzdelemben vesz részt, a magyar nemzeti eszme győzelmét és diadalát segíti elő, — a mi pedig edes mindnyájunknak a kötelessége, akik magyaroknak valljuk magunkat és azt hangoztatjuk, hogy benső szeretettel viseltetünk hazánk és nemzetünk iránt.

Turócszentmárton, 1903. decz. 24.

A „Felvidéki Híradó” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Az új év küszöbén.

Ma egy évré megirt új évi beköszöntőben az 1892. évet a magyar nemzeti érzés felbuzdálási évének kereszteltem el, a bekövetkező 1903-at pedig a tettek és cselekedetek évének jósoltam. Oly magyaránnyu s erős mozgalom indult ugyanis meg 1902-ben, úgy hivatalos, mint társadalmi téren, az egységes magyar

nemzeti állam kiépítésére, hogy joggal várhattuk a méltó folytatást az 1903. évtől. De ember tervez, Isten végez... Nem úgy történt... Az egész nemzet erejét, figyelmét a hadsereg nyelvének kérdése kötötte le, mely, mint a hegyről megindult hógömbolyag, napról-napra erősebbé, nagyobb lett, míg végre lavinává növe, minden más kérdést pozdorjává tört, háttérbe szorított. Maga Apponyi is kimondotta december 20-án Pozsonyban, hogy: „A lefolyt esztendő a stagnáció éve volt.”

Szerény véleményem szerint azonban a hadsereg nyelvének kérdése s az ennek nyomán támadt rendkívüli politikai viszonyok, ha minden más kérdést háttérbe szorítottak is — egyet, a nemzetiségi kérdést — az eddigénél hatványozottabb mértékben felszínre hozták, komolyabb, sürgetőbbé, a magyar államra nézve teljesen döntő kérdéssé tették. Szerintem a magyar társadalom s a magyar állam jövődi programjának tekintetjébe azokat az értékes és mélyreható tanulságokat, melyeket a lefolyt nemzeti küzdelemből a nemzetiségi kérdésre vonatkozólag levonhatunk. Mert — fontoljuk csak jól meg — sok akadályt halottunk felmeríteni a magyar nyelvnek a hadseregben való érvényesítése tekintetében, de legfőjében, legérzékenyebben annak a felhozása érintett bennünket, hogy mit akarunk a magyar vezénylői nyelvvel, mikor a közös-hadseregnek Magyarországra eső részében alig van néhány tiszta magyar ezred! Ez az akadály felemlelté fáj és sajgott mindnyájunknak a legjobban, mert megdöndíthetetlenül igaz volt! Napnál fényesebben kiviláglott a főhaj, a fegyverség, hogy nincs még megteremtve az egységes magyar nemzeti állam s az ország 20 millió lakosa köztül csak 9 millió kéri, nem joggal, — mert ez elvitatlan — hanem egy szívvel, egy lélekkel a nemzeti nyelvet. Ime! — a lefolyt küzdelem legértékesebb s legnagyobb tanulságaként áll előtűnk, hogy előbb és mindenekelőtt az egységes nemzeti államot kell megépítenünk, annak nemzeti jellegét kell biztosítani s csak aztán lehet sikeres és eredményes küzdelemben bocsátkoznunk. Most erős karokkal, de gyenge lábakkal állottunk ki a

TÁRZA.

Obstrukció és ex-lex Turócvármegyében 1707-ben.*

Ira: Bráz Béla, Turócvármegye levéltárosa.

I.

Nicomedia mellett hegyek aljában, a „virágos mezők” ölegett a két számkivetett, Tükölyi Imre és Munkács egykori hős urnője: Zrínyi Ilona, ki a számkivetést megosztotta élete hű párjával.

Kétszáz év... 1703. febr. 18-án egyedül maradt az elaggott búdosó. Az „áldott nő”: az idegenből elköltözött az örök hazába, de a nagy szellem glóriája s a dicső eszme magasztossága örökké ászállott tízre. Alig zárta le szemét Zrínyi Ilona, a szabadság fiára már lángolt hazánkban.

Az elaggott Tükölyiben, ki hazát és „áldott nő”-vesztve, érezte fogyni életérjét, élte alkonyán még egyszer lefagyogott a remény esztillaga, mert lelki szemével láthatta még a szabadság kardját, melyet a propetencia kezéből kiszakított, mostoha fiának kezében megvilámlani. Az öreg Simeon szavaiival: „Most bocsátd el Uram, a te szolgádat békességben, mert szemem látták a szabadság hányosságát” hantya be szemét († 1705).

* Törödékek szerzőnek sajtó alá rendezendő „Turócvármegye története” című művéből.

Két század... A vén Európa a viaskodások színtere volt. Hazánk a nagy megpróbáltatások s rázkódások után ősi alkotmányának elnyomatásával rabigában sínlődött. Két század mult el, midőn a Kárpátok alján feltűnt a magyarok reményesillaga, Munkács örökös ura s a Kárpátoktól lefelé visszhangzik a Tisza környéke: „Éljen Rákóczy, éljen a szabadság...”

Az 1703. év október 19-én rendkívüli izgalmas élet folyt le Szucsányban, lovas vitézek érkeznek az igénytelen városkába. Az ősi szelvény reménykedve lengeti a „libertas” zászlaját s az ősi avar kőzött kezd fejlődni s hamarosan kinyílni a szabadság virága. A megyei nemes, nemzetes és vitézői rendek egymásutánban gyülekeznek Huszár József alispán kúriája körül, rég nem látott nagy számban. Szklabinya várából megérkezik Rákóczy Ferenc kapitány is: Farkas János, Magócsay, Szabó és Györy tisztársai. Az univerzitás összeül. Megyénk követe Beniczky Gábor, a szabadság szónoka, ki az elkeseredés hangján szólja az elnyomatást, a német katonaság excessusait s a további nem viselhető terheket. A szabadság s a vallás szent ügyének kivására hívja fel a megyét. Az öregekkel szomorúan lecsigésztett fejfel gondolnak vissza a nemrég lefolyt Tükölyi felállítás szomorú következményeire. De az általános lelkesedés győzött. A eszűgödők kétélye eloszolt. Patria ante omnia. Az ige megtéstem. A megye uni-

verzitása elfogadja Rákóczy zászlaját. Október 22-én Pribócezon leette a hűségi esküt a szabadság zászlajára az alispán kezébe. A nagy harez folyt s a megye pénz- és vérről támogatta a szent ügyet.

Két évvel később, 1705. október 20-án, a lelkesedés ritka és magasztos ünnepe folyik le a megye székházában. Zajos, a lelkesedés zajos jelene volt az, midőn 1100 megyei nemes a szécsényi országgyűlés határozatára a konföderációs esküt leette. A magasztos kezű bezáró ünnepe, midőn tógátus férfiak, 12 evangélikus lelkész esküszik hűséget Rákóczynek, a magyar szabadságnak s a szabad vallásnak szent ügyére.

Az 1707. év rendkívüli hideg volt. Az év első hónapjában az állandó hideg mellett oly nagy hóvihar dühögött, hogy az utak ismeretlenekké lettek s minden közlekedés szűntet. A megyében eszűllosott kurucz katonaság még nem tapasztalt ily kurucz időjárást. A január 27-én tartott közgyűlésre csak a szomszéd községekből jött be néhány nemes. Az univerzitás szónoka Rakovszky Menyhért. „A teher alatt roskadoznak, a háborúsg alatt elveszünk. Ifjaink a mezőkben vérzenek el, nejeink, gyermekeink éheznek, Isten büntötte rajtunk, mert a törvényes rendtől (örök) eltérve tevégtünk.” Okolicsányi Kristóf bemutatja „saját fogalmazványát”, mint Trencsénvármegye átirátát s ezt hevesen, lélekkel javajla (1810. jk. 1814. lapján).

Az „ártatlan” Rakovszky a meglepetés tetetésével

küzdő térre, már pedig aki győzni akar, annak összhangzatosan s minden ízében erősek kell lennie!

Félre hát az elő nem készített s így ozétalan küzdelemmel — építsuk meg előbb az egységes, erős nemzeti állományt! Meg vagyok győződve, ha nem az egész, csak félérőnk, nem az egész, csak féllelkeseidünket visszkér, bele a magyar nemzeti állományt kiépíteni hivatott küzdelembe, mint amennyit a vezénylő nyelv kérdésébe belevittünk: a siker, a győzelem a miénk! Próbáljuk csak meg a lefolyt évben tanúsított hazafias felbuzdulásunkat, összetartásunkat s igaz lelkesedésünket a magyar állam benső ellenségei ellen fordítani s szakítva a tespedéssel, tette közben elbő állunk a lelkiismeretlen izgatók mindinkább fenyegető, veszedelmes működésének: megsemmisül, összeroppan az ellenséges tábor s a mélyen hintők maguk fognak alázatosan beboctattatást kérni az egységes magyar nemzeti állam dicső templomába.

S itt ragadom meg az alkalmat, hogy büszkeséggel eltelten hajtsak zászlót azon férfi előtt, ki a lefolyt év nagy küzdelmei közepette is, mikor mindentit „stagnáció” volt, egy óriási és kiszámíthatatlan horderejű lépéssel vitte előre nem a szó, hanem a tett mezején a magyar ügyet azzal, hogy a túrcsentszántóni cellulosegyárat magyar kézbe, magyar vezetőség alá juttatta. Mikor felépült az a hatalmas, szép iparvállalat, az ellenség által ügyes furlanggal megépített aknát látam benne, melyen keresztül az idegen, romboló szellem átkos erővel fog kitűdölni, leperzselve még azokat a gyenge hajtsókat is, melyeket az iskolák ültetgetnek, — most azonban a túrózi magyarosodás erős sziklavárát látom benne, a honnan a vármegey nemes vezetőinek magyar szelleme fog kiáradni, dicsőséget hozva a magyar iparra, áldásos segítséget a dolgozó, munkás népre!

Ennél szebb, értékesebb új évi ajándékot Túróczyvármegyé s vele a magyar ügy, még nem sokat kapott!

Fárvy Endre.

A nemzetiségi kérdés megoldásának feltételei.

Hazánkban az utóbbi évtizedekben felmerült nagyobb fontosságú országos kérdések között alig van egy is jelentékenyebb, mint a nemzetiségi kérdés. Foglalkozott ezzel az utóbbi időben az elmélet épen úgy, mint a gyakorlat, de eddig még csak a kísérletek stádiumáig jutottak el.

Véleményem szerint a sikeres működéshez a hazafias felbuzduláson kívül bizonyos előfeltételek is

figyelmesen hallgatja s üdvözi az „átrítót”, amely „törvényen alapul”. A föbbités, a szakadási terv értelmi szerzője, a vén Okolicsányi Pál (az alispán atyja), ki egykor Rákócynak Bécsüjhelyen fogolytársa — később békebiztos, de az udvar fényétől immár elkábitatva, mint Rákóczy refraktáriusa, körörendve szemléli az általa tervelt obstrukciónak generális hatását. A generális kongregáció oszlik, csak a seissio beavatott inímusai maradnak, hogy a hamis okiratot a megye nevében hitelesítsék s azt a szomszéd megyéknek megküldjék pártolás végett.

Egy „veres izraelitász”, igazi hazafi, ki a hamisított megyei végzés ellen óvat — ellenobstrukciót jelentett be s ez bár Révay Imre, a főispán unokacséje. dragonyos ezredes. „Rut hállatlanság a szabadság magasztos voltával így visszázná!”

A túrózi szakadás azonban már szóbeszédben forgott még a január 27-iki közgyűlés előtt, mert Rákóczy 1707. év január 29-én, telát mielőtt a memorialist vette volna Túróczyt, ezt írta az országgyűlés által Résznyről Túróczyknak: „Nem kicsiny reccensussával és disztussussával inormáltatik a Meltós. Fejedelem Kegyelmes Urunk elő Násága, hogy ezen vármegyé nemes lakosai, a ki leginkább szívbeli fájdalomra deservál, förendi, sőt a nemes vmegyé tisztei az kiknek loginkább jó pelda adással előmenni költetnek. Obstruál a veres pénz folyást s a venélék limitációját mint a többi nemes vármegyék Reversalis ellenében nem akarja obszerválni”. lme a Rákóczy ellen tervelt obstrukció a gravamenek ellen, melynek gyászkenyereit folytatása a Körörmezőn játszódtott le.

(Folyt. köv.)

szükségesek. Előfeltételek, amelyek más nemzeteknél sikeresen alkalmaztattak a különböző néptörödékek egy nemzettesté való forrasztásához. Ilyenek: az anyagi erő és a szellemi előrehaladottság. Amely országban az uralkodásra hivatott nemzettest nem képes annyi anyagi erő kifejteni, hogy az apróbb néptörödékeket asszimilálhassa, avagy hiányzik ama szellemi fensőbbég, mely képes lenne az anyagi erővel alkotott képeset felbont-hatatlanná tenni: ott amaz abnormis állapot áll elő, mely nálunk is észlelhető.

Honalapító ősaink az anyagi erő nem hiányzott, hiszen pusztító erejükről beszélhetnénk Augsburg falai, Helveczia sziklái, Francon térei és a Pyrenék láncolata, de hiányzott ezen őserőben ama folytatólagos hatás, mely nélkül munkájukra az két mondanunk, hogy csak félünk. A honalapító magyarokban megvolt az az anyagi erő, mely a honalapításra éppen szükséges volt, de aztán ez is volt minden. Tűtságos engedékenység, gyűngédség, lovagiaság, türelmesség, régi fűterénye a magyarnak, de egyszersmind fölhíbjaja is.

Az asszimiláció másik feltételével már nem rendelkeztek ősünk. A nyugateurópai műveltség egyidejűleg fokán a többi népekkal nem állhattak, sajátos viszonyaiknál fogva s így hiányzott ama szellemi fensőbbég, ama kulturális erő, ama szellemi fejevő, mely meggyőzi a műveltenebbeket és készíti arra, hogy önkényesen hódoljanak meg s úgyszólván megisztelle-tésnek tekintsek, ha ezen művelt nemzetek tagjai lehetnek.

Századokon át így volt ez nálunk. Névleg voltunk csak nemzet, a valóságban azonban több néptörödékeknek, kasztnak, nemzetiségnek konglomerátuma. A magyar éppen oly idegennek érezte magát saját hazájában, mint bármelyik nemzetiség. Még nyelvének sem adott meg az az erő, hogy asszimiláló képességét kifejthesse. Latin volt a közzégek nyelve s így egyik nemzetiség sem érezte magát alárendeltségben a másiktól. De amit ezen állapot ellen az „ifjú Magyarország” megindította akcióját, amint a magyar nyelv latinhelyettesítő és kizárólagos használatát kezdte menyőrdörögni a mult század negyvenes éveinek szónokai, amint a magyar nyelv kiübtakozni kezdett eddigi nébhez iltözékéből, amint a nyugati kultúra megtévő hatását erkölcesinkre és szokásainkra, amint a nyugati szellem nemesítő hatása jrodalmunkban megtévő hatását, a mint nyelvnievélő és tudós társaságaink keletkeztek, — a szorint emelkedett magasabba s magasabba a magyar elem s magyar szellem és vele együtt a válaszlat is a nemzetiségekkel szemben. A magyar szellemi fensőbbég óriási haladása vesélyeztető befolyással kezdett lenni a többi nemzetiségekre. S ez adá meg a lökést azon mozgalomra, mely hazánkban a nemzetiségi mozgalom neve alatt ismeretes.

Hogy van-e és mennyiben s mily határg jogosultsága a nemzetiségi kérdések, azt a politikai elmélet szinte bonckéső alá veté és konstataálni kényserítette, hogy szerencsés és boldog azon ország, melyben az asszimilációsális tényezők századokon át oly jótékony hatással voltak, hogy a nemzet és nemzetiség fogalma összeesik, illetőleg ahol a nemzetiségekről mit sem tudnak. Ellenben kevésbé mondható boldog állapotnak azon ország sorsa, amelyben a középkor vándorlása alatt véletlenül egytűvé került néptörzsek nem asszimilálódhattak. Itt az összetartás igen csekély, itt minden egyes nemzetiség eláncszolja magát és ha közügyekről van szó, nagy büszkén saját nemzetiségi követelményeikkel állanak elő. Itt minden népelem feltékeny őri saját nyelvét és azt, sajátos szokásaival és erkölcsiével együtt, az uralomra hivatott nemzeti akaratl szemben is érvényesíteni iparkodik.

Fájdalom, így van ez hazánkban is! Ámde nem adhatjuk s nem is adjuk fel a reményt, hogy idők multával a nemzet és nemzetiség fogalma mind jobban és jobban össe fog esni. Hiszen hazánk nemzetiségeinek egyike-másika csaknem nyolcz század óta képezi tagját a nemzetnek, annak a nemzetnek, ahol szabadság és jogegyenlőség uralkodik, ahol a földmívelés, ipar és kereskedelem szépen emelkedik, ahol a tudomány és művészet páratlanul felelté a nemzetségi ieké felelt. És ha ez így van, akkor joggal gondolhatjuk, hogy még sem lehet káros vagy sértő ilyen nemzetek tagjává lenni. Más oldalról pedig méltán megkívánhatjuk nemzetiségeinktől, hogy homi elavult követeléseikkel és másféle irányú érzelmeikkel véglegesen szakítsák, legyenek és maradjanak a hazánk hű gyermekei. Lengje át mindnyájunk szívét nemzetiségi különbség nélkül a honszeretet érzelmé. Legyen a nemzet egy faj, egy sziv, egy kar, mert ez a hon:

Ez élet ad s ha elbukál,
Hantjával ez takar

Fehér János.

Fordított világ.

I.

A „Felvidéki Híradó” többször foglalkozott a ruttkai ág. h. ev. templom és az abban tartandó magyar isteni tiszteletek dolgával.

Elmondottuk részletesen az előzményeket, amelyekből meg tudtuk, hogy ezt a templomot leginkább ez ottani magyarságnak lelkesedése és áldozatkészsége hozta létre, akik fáradságot nem kímélve, munkáltak azon, hogy ott az evangélikus híveknek is legyen templomuk. Amikor a templom készen volt, a magyarság fátározásáról már nem igen akartak tudni és a túróczy-szentmártoni tót tulzók hatása alatt az első ülésen az volt a hangulat, hogy általában ne legyen magyar isteni tisztelet.

A magyar nyelvet vendéglő nem bocsátják ho abba a templomba, amelyet jórészt magyar emberek, magyar nyelvű evang. hívek pénzéből emeltek Istennek dicsőségére.

Vajjon kinek nem széketténe arczába a vért, ha magyar sziv dobog kebelében, amikor ezeket hallja, olvassa?

Nos, újból összejöttek tanácskozni a hívek, de most már a magyarság is felvonult: de bár magyar nemes ember vezette e gyűlést, az egész tárgyalás tót nyelven folyt s végül — a tótok — elhatározták, hogy négyezer legyen istentisztelet a ruttkai templomban egy évben; ha pedig többször is kívánának ilyet a magyar ajkuk, — hát fizessék meg.

Nem felelődtük világ ez? A ruttkai magyar elemek, amely egyházi adó tekintetében aránylag inkább meg van terhelve, mint a benszülöttek, a záthuresai tót ayaifák, a Mudrofi fölesküdt politikai hívei praeskribálják, hogy hány ezer szabad nekik magyar egyházi beszédet a saját templomukban hallgattai!

A magyarság természetesen megfölebbezte ezt a határozatot, még pedig oly módon, hogy a fészkelődő tót tulzó elemek egy percig sem maradhattak kétségben afelől, hogy Ruttkán nem fog fellukerekedni az a szégyenletes, vérses irány, amely a Felvidéknek oly számos evang. egyházának a többé-kevésbé bevallott irányja ev, hogy a hazafias érzelmi magyar emberek szinte röstelkednie kell, hogy az evang. egyháznak a tagja.

Igen, ez az irány nem lokális, nem szórványos, nem szorítokzik csupán a leginkább inféziált kis Túróczyvármegyére, hanem észlelhető Arvában, Liptóban, Nyitra-ban, Trencsenben is stb., mindentit nem mer ugyanazzal a vakmerőséggel érvényesítésre törekedni, mint Túróczyban, de lappangása sehol sem olyan, hogy észrevétlen maradhatalna.

De azért mégis a tótok üldözötéséről jajgatnak az izgatók és újságink. Telektrüthők országot, világot, hogy milyen szolgáltatás, elnyomatásban élnek, — vilójában pedig, ahol csak tehetik, ők az üldözők, az elnyomók, a szarnokok a köztül élő magyar elemekkel szemben s ha valakinek oka van a panaszra, úgy a magyar az, aki itt joggal panaszkozhatik.

Egy második cikktünkben még visszatérünk erre az ügyre.

Tótok a csehek ellen.

A „Nár. Nov.” karácsonyi mellékletének „Vianoña duma” eziml közleményében a cseh-tót nemzetegységről a következőket olvassuk: „Jóakaratt nélkül való embereknek azokat is kell tekinténni, akik nálunk, Morva- és Csehországban vagy önző előzökből, vagy megfoghatatlan más okokból azon vannak, hogy a csehekkel etnografiai és kulturái egységet képezzenek, melyben a mi tót egységünk egészen eltűnnék a cseh nemzetben, úgy hogy Magyarország tótok lakta vidékein nem lennének többé tótok, hanem csak csehek. Kétség-telen, hogy ez oly iszonyu utópia, amelyért egyetlen egy lelkiismeretes tót sem lelkesedhetik Magyarországon. Mi nagyra becsljük a nagymiveltései cseh nemzetet az ó gazdag irodalmával s örvendeni fogunk a csehek minden politikai vívmányának Szent Venczel koronájának országga határain belül, mert hisz a csehek az ó nyelvük révén legközelebbi szláv testvéreink nekünk. De soha és senki kedvéért a mi nemzeti és nyelvi egységünk-ke fel nem áldozzuk, irodalmi nyelvünket fil nem cseréljük, amelynek, tekintve azon viszonyokat, amelyek között élünk, elég szép litteratúrája van. Mi nem vagyunk csehek, hanem magyarországi tótok, akiknek történelme 1000 év óta nem cseh, hanem magyar (uhorskai, vagyis magyarországi). Mi mint a magyar állam tartozéka, már 1000 év óta lelkiismeretesen teljesítjük kötelességeinket vele szemben, akár jól, akár rosszul megy dolgunk itten,

mint pl. most, amikor tót iskoláink sincsenek. S mi a jövőben is teljesíteni fogjuk ezeket a kötelességeket s mellett hívek maradunk a tót nyelvhez és nemzetiséghez. A történelem ismer ugyan korszakot, amikor a fókák a csehekkel közelihez érintkezésben voltak. A huszita korszak nem tartott elő sokáig, hogy a tót nyelvben és nemzetiségben valami különösebb változás állott volna be. Hogy pedig a fókák autochtonok (őslakók) Magyarországon és hogy már a magyarok bejövetele előtt is itt laktak, azt még a legjelesebb magyar történésiről sem tagadják. Hogy a tatárjárás után is itt voltak és jóval a huszíták előtt, az is kétségtelen stb."

S mi következhetne mindezekből? Nemde hogy az, hogy a fókák, mint kis nemzetiség, a magyarok oltalma alatt igyekezzenek megtartani nyelviüket és nemzetiségüket, ahogy azt a szintén tót származású dr. Czambel Samu oly világosan és érthetően már ismételtlen tanúsította nekik. S milyest a magyar nemzet tapasztalni fogja, hogy a tót nép vezetőinek szándékai tisztességesek és becsületesek, nem céloznak egyebet, mint a nép nyelvénél, szokásainál, nemzeti individualitásának fenntartását, fejlődését és érvényesülését, semmi akadályra sem lesz többé annak, hogy tót iskolák is újból ne állíttassanak s egyéb kulturái és irodalmi töt intézményei ne nevelhessenek. Valameddig azonban a Hurbán, Stur és Hóltza szellemé és a „Hoy Slaváci" rejtejt szövege fogja vezérelni akár a „Nár. Nov." íróit, olvasóit és politikai híveit, akár pedig a cseh-tót propagandá embereit, eladdig so sem lehet a magyarok és fókák között való kölcsönös megértésről és a jelen sivar helyzetet megváltoztatásáról.

HIREINK.

— **Királyi kitüntetés.** A hivatalos „Budapesti közlöny" december hó 31-én megjelent száma a következőket közli.

A Személyen körüli magyar minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnök előterjesztése folytán dr. Haas Jakab, Turóc vármegye tiszti főorvosának a közegészségügy terén szerzett érdemei elismeréséül, Ferenc Józsefemmel lovag keresztjét adományozom.

Kelt Bécsben, 1903. évi december hó 20-án.

FERENCZ JÓZSEF S. K.

Gróf Tisza István S. K.

Ezen kitüntetés a legérdemesebb férfiak egyikét érte, mert dr. Haas Jakab nemcsak hosszas, de kiválóan eredményes szolgálatával már évtizedek óta nemcsak a hivatalos felbbségeket, de a vármegye közönségének osztatlan elismerését és becsülését is kérde-melte. Amikor tehát Turóc vármegye főispánja ezen kitüntetést kieszközölte a vármegye közönségének érzelmeit tolmácsolta a legmagasabb helyen. Dr. Haas Jakab vármegyei tiszti főorvosa csak néhány nap előtt ünnepelte kartársai körében is övs fordulóját annak, hogy orvosudori oklevelét megszerezte. Ez évi május havában pedig 50 éves lesz annak, hogy a vármegye szolgálatába lépett. Mind oly tisztességes idő, mely csak kevés halandónak jut osztályrészül. Amint értesültünk ezen magas kitüntetés alkalmából a vármegye közönsége is kifejezést óhajt adni tiszteletének és nagyrabecsülésének, amelyet majd a kitüntetés átadása napján fog kifejezésre juttatni. Addig is még a kitüntetést érdemük bővebben méltányolhatók a legmelegebben üdvözöljük az érdemes főorvost.

— **Kinevezés.** A földmivélségügyi m. kir. miniszter Kólosy Béla tüzérszermártónai kir. alerdőfelügyelőt a VIII. fizetési osztályba sorozott kir. erdőfelügyelővé nevezté ki.

— **Előleptetések a Kassa-oderbergi vasutnál.** Kellems karácsonyi ünnepüket teremtett rutkai Ráth Péter, kir. udvari tanácsos a Kassa-oderbergi vasut nagyérdemi és humánus gondolkodása vezérigazgatója, amidőn úgy rendezte az ügyeket, hogy dacára a zavaros politikai helyzetnek, mégis előleptetéseket biztosított hivatalnokai és alkalmazottai részére. még pedig úgy, hogy az előleptető okmányokat karácsonya valamennyiben kézhez kapassák. A tömeges előleptetések közül fílemlíti, hogy *Petrásek* János főellenőr, a rutkai fogvasztási szövetkezet vezetője *felügyelő*, *Kemény* Károly főellenőr, *Nemes* Barna állomásfőnök és *Katona* Pal ellenőröké lettük kinevezve. Előleptetésben részesültek még *Tobis* Gusztáv, *Karvay* János mérnökök, *Mikler* andor főnök-

helyettes, *Wlassits* Andor, *Uhyarik* Szende, *Zborovszky* és *Misk* hivatalnokok.

— **Eljegyzések.** Dr. *Boleman* János, Turócze megye t. b. főorvosa, eljegyzése *Zorkóczy* Tivadár főszolgabírójának nagymivélségűl és kedves leányát, *Atalát*. — *Czenczik* Gábor mosóztó tanító pedig *Lenkei* Jolánt jegyezte el Győrökről.

— **Közdelem a tótokkal.** F. hó 28-án és 29-én folytak le a szklabinyai és kostyáni kerületekben a megyebizottsági tagválasztások, mely helyeken annak idején *Halassa* András, illetve dr. *Mudrony* János tüzérszermártónai ügyvédek választattak meg, azonban a beadott felelőbbségek folytán, azok a választások megsemmisítettek. Az újabb választások iránt mindkét részről igen nagy érdeklődés nyilvánult. A tót túlzók emberei már napok óta tömegesen bejárátk a kerülethez tartozó közöskéket és minden eszközzel oda munkáltak, hogy az egyszer már meghirdőtött kerületke a maguk számára megtartsák. Amde minden erőlködésük haszatalan volt, mert a nép kezdi már belátni, hogy azok, akik teljesítetlen igényekkel álltak, nem igazi barátai és csak addig kedveskednek nekik, amíg őket szavazatukkal támogatják, győzelemhez segítik. Meggyőződtek már róla, hogy még a szavazat sem elegendő arról, hogy azzal a tót bankoknál levő tartozásaikat törlesszék! Mert tóra a terminus elérék azt csak úgy kell fizetni, mintha nem szavaztak volna rájuk. Azután a törözti töt népet nem lehet már azzal meggyerni, ha a felöltke azt ígérk, hogy megválasztásuk esetén az adót nem fogják emelni. Ilyen balarságot itt már senki sem vesz komolyan. Az újabb választások a magyar pártnak győzelmével végződtek. A szklabinyai kerületben *Halassa* Andrásval szemben *Duschek* Ferenc a kostyániiban pedig dr. *Mudrony* Jánossal szemben *Beniczky* Kálmán választattak meg megyebizottsági tagokul. Ez a győzelem meggyezerte nagy örömet okozott, mert a kerületke nemcsak visszahódítottak a tót túlzóktól, de bizonyossá vált az is, hogy ha a magyarság hazaifas kötelességét lelkesen teljesíti, ha mindenki megteszi kötelességét, a győzelem mindenkorra biztosíva van. Hogy ez most teljes mértékben megtörtént, azt megelégedéssel konstatáljuk. A győzelem biztosítására a távolabb lakó szavazattal bírók is ide áradtak, így a többi között gróf *Nagy* Kálmán főrendiházi tag, mint szentpéterí bírtokos. Pozsonyból utazott a szavazáshoz, *Tomesányi* János telegkönyvezető pedig *Brezó* bányáról.

— **Csendőrös Tótrónán.** „Mint tótrónai levelezőnk írja, ott a most szervezett esendőrös már megkezdte hivatalos működését. Az esti csoportosulások máris meg színtek, a költörözvényök is rikkáiban láthatók. Altalában reménylik, hogy a esendőröség most már meg fogja akadályozni az oly gyakran előfordult kihágásokat.

— **Szilveszter estély.** A tüzérszermártónai magyar társadalom kedélyesen ünnepelte meg az év fordulót. Minden készülődés és program nélkül is egyszerű megbeszélésre oly szép számmal voltak együtt a vármegye eláz nagytermében, hogy többén már nem is igen fértünk volna el. Az ő év beosztását közös vesásra előzte meg, amilyen lelkes felkészöttséggel mozdáltak a megye vezetőire valamint *Láng Ernőre* a cellulosegyár tulajdonos képviselőjére. *Vacsora* után a fiatalos táncra perdlent és vígan jártá kivilágos kivrivadrig. Az újév tehát jól kezdődött. Adja Isten, hogy az egész év jóhangulatban folyóék le.

— **Válasék elítéve.** Annak idején részletesen ismertettük *Valasék* János töt nemzetiségi képviselőnek pártot amelyet a képviselő választások alkalmából tartott magyar államellenes beszédjeiről indítottak ellene. A többi között így bizattá választott: Ez a föld töt föld, amelyet a magyarok öröszakkal foglaltak el fölünk. A szegény töt népet mindendél kifosztották s most olyan ruháiban, mint az ember meztelen tonyere. Megmaradt ugyan még legdrágább kincsé, ősi nyelve, de már ez után is nyújtogatók karmakból. Az iskolában magyar szóra fogták a töt gyermekeket s ezzel csak elbújták szegényeket." Így beszél a képviselőjelölt ur, de megígérte, hogy ezentel másképp lesz, ha őt megválasztják; követelni fogja és ki is vivja a tótokat megillető jogokat. Hogy a bírásokodas, az iskola nyelvet töt legyen, az adókönyveket ne magyar, hanem töt nyelven állítsák ki, a magyarok pedig takarodjanak vissza Azsiába, a honnan ezer évvel ezelőt jöttek. A fanatizált tóság erre rágyötött nemzeti himnuszára, a Hej szlovákczira, beverték a magyarok ablakait, a szolgabíróét is. A zavargók berontottak az iskolába, a magyar nyelv könyveket összetépték s a tanítóval fogadalmat tettek, hogy jóvendőre magyarul nem fog tanítani. A helyszíniére ki-rondelt esendőrösök csakhamar észreterítette a följobbított tömeget s a fókolomposokat a nyitrai törvényszék magának és hatóság ellen való erőszak miatt elítélte. *Valasék*et, mint ismeretes, megválasztótták, de a kisebbségben maradt párt petícióval támadta meg mandátumát s megsemmisítést azon az alapon kérte, hogy programbeszédében a magyar nemzet ellen gyűlöletre izgatott. A Kuria elrendelte a vizsgálatot, a mely *Valasék* javára

dílt el. A megfélemlített magyarságnak csak egy kis töredéke mert ellene va lani, mert agyonléssal, fölgyűléssal fenyegettek. *Valasék*, aki a tárgyaláson egytá a mellé, hogy ő milyen jól hazafi, bemutatta programbeszédének forlítását, a melyből az lánt ki, hogy nemcsak hogy gyűlöletet szított volna, ellenkezőleg, testvéri szeretetre és egyetértésre buzdította a töt népet, mert hisz a magyarsággal egyetérve verték ki annak idején lazáknából a törököt és a tatárt. Mivel pedig arra, hogy nem izgatott, le is tette az oskút, a Kuria a petícióét elutasította s a fölmerült költségekben a kérvényezőket marasztalta el. A vizsgálati iratokat azonban bejertesztették az igazságügyi minisztériumhoz, amely aztán a nyitrai törvényszék bízta meg a további eljárásal. Elmelegetes még az a szenzációzó tárgyalás, amely akkor az egész Felvidéket izgalomba hozta. Szavahíthót tanuk szemébe mondották a sarokba szorított képviselőnek, hogy minden szava gyűlöletet lehelit a magyarság ellen s *Valasék*et a keresztkérdések annyira zavarba hozták, hogy ellenmondásokba keveredett. A nyitrai törvényszék igaztás miatt három hónapi államfogházra és háromszék korona pénzbüntetésre ítélte a vádlót, akinek büntetését a pozsonyi királyi tábla egy év föl államfogházra és ezer koronára emelte föl, súlyosított körülményül véve azt, hogy törvénytűló ügyvéd. A benyújtott semmisségi panaszszal ma foglalkozott a Kuria első büntetőtanácsa s *Thassy* Pál helyettes koronabíró indítványára visszautasította.

— **Karácsonyfa Felosztubnyán.** A felosztubnyai állami elemi iskolában f. hó 31-én délután igen jól sikerült karácsonyfátnépejlyt rendeztek, amely alkalomból a szegény tanulókat is felruházták. *Holbay* Lajos gondnokság elnök és *Wunder* József igazgató méltótták az ünnepség jelentőségét. A növendékek fellépése, éneke igen kedvező hatással volt a megjelentekre, akik azon indattal távoztak, hogy az iskola új élet előtt áll, amelynek áldásait a község lakói fogják élvezni.

— **Bálozások.** Nagybossányi és tótrónai *Bossányi* Lajos 48-as honvéd, volt egyéni eszenbízos és Turócze megyei törvényhatósági bizottságának tagja, rövid szvenvedés után 79 éves korában elhunyt. F. hó 27-én karácsony napján temették el, hogy részvét mellett. — *Trszénán* f. hó 29-én helyezték örök nyugalomra *Kotunovic* Gyözö kir. kath. gimnázium igazgatót, aki öt 51 éves korában hosszabb betegség után elhunyt. Haláláról a tanári testület külön gyászjelentést adott ki.

— **Hurban Szvetozár karácsonyi versó.** A „Nár. Nov."-karácsonyi mellékletében V. (Vajánszky) aláírása vers jelent meg, amely ekképen végződik:

Csak Betlehem csillaga
Ont lelkeimbé új reményt,
És Betlehem csillagát
Rabló kioltani kész?!

Hurban meg a karácsonyi, szelid hangulat sem változtatja meg, ekkor is forr benne az epe s ezzel írta meg a szeretet ünnepét diesőtő ódáját is. — Ugyan hát ki az a „szívöny", aki a töt népet a keresztény vallástól meg akarja fosztani? Nyilván itt is magyarra, zsidóra gondolt a „töt nemzet" legnagyobb élö „költoje".

— **Igazan van!** Ritkán történik, de mégis megtörténik, hogy a „Národnie Noviny"-nak is igazat adunk, már t. i. ha igazan van, ami nagyon ritkán történik, miről mi persze nem tehetünk. Kálal, az a híres Kálal tantó, aki a fejébe vette, hogy a cseh nemzetet 2 millió magyarországi tóttal egy csapásra szaporítani fogja, folytatja az ő ostoba írásait a Felvidéken lakó tóttokról, amelyekben már annyi esodabogardt tálat a jámbor cseh olvasók elé. Az „Osvet" (Felvilágosodás) c. lapban azt írja most ugyanis ez az ur, hogy a töt plebániák korántsem olyan csinosak és lakályosak, mint a cseh plebániák. „A Tisztelező Ur" ez cikkbek ezeket mondja: „A mi (cseh) plebániánk nem tapasztalható olyan szerényég és szegényég, mint a legtöbb töt plebániák. „Alacsony házírók ezek, festetlen szobácskákkal, amelyekben szönyeg, asztalterít nem látható. Az ablakok holmi muszclironggyal vannak teletömve. A plebánus ur gazdálanszónyával egyazon szobában lakik, amely hivatalos, étkéző és házlobzobál szolgáit." A „Nár. Nov." ezt jegyzi meg erre a cifra közleményre: „A felvakalodott, ostoba írkonzet nem okoljuk, de az „Osvet" szerkesztőjére nézve szegénynek mondjuk, hogy efféle számarásgokat és hazugságokat lapjában kinyomat." Igazan van. De azért hányan rajonganak még most is a Kálal cseh-töt missziójáért!

— **Karácsonyi ünnepélyek.** *Mosóczon* az állami kisedővódban *Kaiser* Borbála óvónő rendezett igen jól sikerült karácsonyfátnépejlyt, amelynek költségeihez a moszei magyar társadalom tagjai, továbbá az ótani Magyar Olvasókör ez évben is hozzájárultak. — *Tótrónán* az állami óvódban *Kemény* Margit óvónő fáradozása folytán szintén állítottak föl karácsonyt.

— **Varju varjuval.** A „Slov. Tízdennek" karácsonyi száma a dr. *Vlád* Aurél örs. képviselő és oláh hazafi arányos diszti. Emilittük lapunk ml számban, hogy

Hrviozoslav tót költő immár befejezte „Hamlet” fordítását, ami, ha esetleg nem is valami nagyon klasszikus ez a fordítás, a tót irodalomban mégis csak esemény-számba megy, erről azonban egy árva szóval sem emlékezett meg eddig Milan Hodža redaktor, akinek mint cseh-tót hazafának, kedvesebb is az őh népiüljön, mint a saját nemzetiségének a kiülője. S az a cseh-tót apostol mégis egye azt hangzatosabban tele forrókól, hogy ő a tót nép javáték küzd! Az ilyen néphöngölőköt amú-tásait csak úgy tehetjük a tót nép igazi jóakarói lehetetlenné, ha a magyarsággal füzinte szövetségese lépve, kindletlen hadat izennének az idegen szoldosokra ki.

Pánusz botrány a templomban. Kassáról írják, hogy ott az éjtéli mise alatt botrányos tüntetést rendeztek a Ferencrendiek templomban. A póp magyarul énekel, de alig kezdet bele az énekbe, egy csoport mesterember zajt csapott és követelte, hogy tótl énekeljenek. Az orgonistát elváoltították helyéről és tótl kezdettek énekelni. A botrányok csak a rendőrség közbeledése vetett véget. A rendőrség azonban ezzel nem elégedett meg, hanem szigorú vizsgálót indított a bujgatók kiderítésére, ami tényleg meg is történt. Ezek ellen a törvényes eljárás megindították.

Nyilvános számadás és köszönet. A töröz-szentmártoni állami elemi iskola szégyenszeru tanulónak karácsonyi felruházására és a kisedőlövodi karácsonyfá-unnepjei költségére a következő adományokat kaptuk: Az elemi iskola gyűjtőben: ifj. István György 10 spán 10 kor., Beniczky Kálmán, Zányi Kálmánné, Graler M. 5-5 kor., Berecz Gyuláné, dr. Láng Ernőné, Csipeszányi Sándor 4-4 kor., Erdődi Györgyné, Strauss Hormin, Herz Irén, Fischer Arminné, Perl Zs., Kubala János 3-3 kor., dr. Beniczky Akos, Strélinger Sándor, Dávid Ferenéz, Bárdos Ádám, Kertész Jánosné, Ga andá Samuné, Grossmann Arminné, Lamos Lajosné, Grossmann Miksa Löwy Mórné, Wix Miksáné, Singer Fanni, Kuttler Ilona, Holländer S., Hudák Eudréné, Schwarz Kálmánné, Borbély Kálmánné, Gaál Sarolta, Toperczer Sándor, dr. Trombauer A., Boldis Ignáczné, Moskőzi Ferenéz, Akantiz Otónné, Urszky Aranka, Sróh Péter, Turózi Kersekedelmi és Hiteltinteztet, Kolosy Béla, Mielnik Gyula, Roll Béla 2-2 kor., Buoer Károly, Chlikán M., Balogh L., Hilkene F., Knorris, Pátsely, Székely F., Guthy Irén, Keóthy Vladimírné, Berger Berta, X. Y., Schulz F. G., Révész E., Lang J., dr. Haas J., Nossák Géza, Cserei Emil 1-1 kor., Soltész József 40 fill., Bröder Gy. 20 fill. Ezenkívül Bindfeld Armin és Grossmann Armin urak 2-2 leányrúhára való kelmet küldött e célzra. A kisedőlövdi gyűjtőben adományok: Gátor Alajos 3 kor., Jakubovics Károly, Heredus Gyula, Pottmann M. 2-2 kor., Zahradnik S., Baránik K., Kriovikva Ignáczné, Ludrovskyné, Hradecsný N., Donáth, Szandner Márton, Hochfelder J., Lauter J., Gallo Nándor, Pollak József 1-1 kor., Fló Pál 80 fill., Hauser V., Hauser R., Maliska M., Jankovics J. 60-60 fill., Goltas P., Szlosiarikné 50-50 fill., Gregor A., Adamesik M., Pavlenda P., Csasany J., Kelecsényi P., Winesik S. 40-40 fill., Barna J., Pisko Gy., Kubihuta A., Danko A. 30-30 fill. Mindkét ez időtőven összesen befoyt: 158 kor. 40 fill. Minthogy ez után 25 gyermek: ajándékozunk meg teljesén új, meleg ruhával, ami 168 kor., 38 fillérbe került, a kisedőlövdi karácsonyfá-unnepjei költségéi pedig 40 kor. 01 fillért tettek ki, a hiányzó 47 kor., 99 fillért a szimfionálás jövedelméből kellett pótolnunk. A szimfionálás alkalmával felléptek: Zányi Kálmán 2 kor., Herd Ignácz 1 kor., Hegedüs Gy. 1 kor. Fogadják a nemes szívű adakozók, a szegény gyermekek nevében is, ez uton hálas köszönetünket. A tantestület.

A gazdaközönség szives figyelmébe! Tiszte-lelt értesítem, hogy Liptómezőjében jelenleg képviseltt nem tartok kérem telát sziveskedjenek a csehországi thomassalak beszerése végett direktre hozzám fordulni. Megjegyzem, hogy az idén kivételesen ama kellemes helyzetben vagyok, hogy jóvel a csóth ajánlatot tehetek, mint tavaly. Teljes tisztelettel László Marcel a cseh-oroszági thomassalak gyárak vezető-képviselője, a magy. kir. országnak területén, VI. Teréz-körút 22.

Feloldó szerkesztő: Berecz Gyula. Főmunkatárs: Bárd János.

...zarvas... vagy ...kules...
legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. - Minden káros aiktárséktól mentes.
Mindenütt kapható!
Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” nével és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Schicht-szappan
legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. - Minden káros aiktárséktól mentes.
Mindenütt kapható!
Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” nével és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

A körmezői egészségégi pilulák hatása és használatmódja.

A külföldi, sokszor csekély értékű ilyenféle ládások elterjedése és kelendősége arra indított, hogy jobb és töké-letebb készítményt hozzak forgalomba, mely magában egyesíti ezek jó tulajdonságait, de koros mellékhatások nélkül.

Erre való tekintettel labdacseim fémese ható anyagot vagy azot nem tartalmaznak, miért is eszikoriat- bégőresít nem okoznak, könnyű széklettel eredményeznek s minden irányban megfelelnek az ugynevezett vértisztító labdacsek hatásának.

Labdacseimtel gyenge gyomor, érzékeny egyének is használhatják, ha estének 1-3 szemet vesznek be. Különösen ajánlhatók bél és gyomorpanasz esetében és az ezekből származó változatos betegségek ellen. Hatásuk a következőkben nyilvánul:

- 1. Felmelegítik a gyomrot s a meggyülemlett savot, nyaktok, nemkülönben a főlösleges epét a bélrendszeren át csaknem észrevétlenül távolítják el.
- 2. Élesztik az étvégyot.
- 3. Oszlatják az alhas puffadozását, felbőfőgést, gyomor-szorulást, amiből nehéz légzés, keserű szájjá, undor, szédülés, kedélybeli levertség stb. hasonló bajok szoktak származni.
- 4. Jó hatásuk az aranyeres bántalmakban, úgy a folyó, mint az ugynevezett vakaranyer okozta fájdalom, hypocho-n-dria, máj- és lépkeor esetében, minthogy a bedugult belső részeket megnyitják s a concremenitumokat feloldva, ez által a bajt gyökeresen gyógyítják.
- 5. Szabálytalan bélműködésből eredő fákadások, pörzse-nések, kilitések ellen alkalmasak, de ez esetben hosszabb, egy-két heti állandó kúra szükséges.
- 6. Biztos hatás várható a plulák után a sárgaságban, nemkülönben a belféreg okozta kellemetlenségekben is.
- 7. Labdacseim állandó használatát ajánlani lehet mint kitűnő hashajtó, vértisztító, gyomor és májszorgoló szert azoknak, kik akár természetes hajlandóság, akár illő életmód követésben hosszantartó bélpangásban és székrekedésben szenvednek.

Az egészséges, erőteljes testnek fölkellike a rendszeres emésztés t. i. a bél és a gyomor zavartalan működése. Ha megvan, az ember élet-és munkabőrum érvényesül melkkel el; ellen-kező esetben kevelten, bágadt, erőtlén és buskomorag tűn-telvel küzd.

Erős és gyors hatás elérésre végett felnőt embernek le-fekvés előtt 2-3 szemet, nőnek 1-2 szemet, gyermekek, tíz éves koról kezdve, 1 szemet lehet bevenni.

Állandó bélpangással naponta kétszer 1-1 szemet kell venni, lehetőleg meleg itál, tea, leves stb. kíséretében.

Labdacseim románi körülmények között állandó, változatlan hatásuk, nem bálának el s eredményesen használhatók az évek bármely szakában.

Megrendelhető a készítmény
Gazdik János,
Meváltó-gyógyszertárában Körmezőban
Ára dobozontként 42 fillér. Egy tekeros (6 doboz) 2 kor. Póstan a pénz előleges beklédésénél egy tekeros 2 korona 20 fillér.
Ennél kevesebb nem lesz szétküldve.

PERLÜZWEIG J. órás és ékszerész Ruttká. Nagy raktár arany-és ezüstneműekben, fali-és zsebbórákban.

Boldog új évet kívánok igen tisztelt veivóimnek
KMET' J.
dívatárkereskedő, Turócszentmárton.

A hölgyvilág részére!
Minden t. hölgy saját maga minden dívat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját az igazított női derék-szabászati készü-lék segélyével anélkül, hogy szabászati raj-zot megtanult volna. Enne készílték minden tetszakt részére szabályozható.
Akadémiaig vizsgálót. Számos elismerő iratok. Egy készílték ára 3 korona.
Utánvét mellett! Utánvét mellett!
Minden kulturálamban Úrv. védve és szába-dalmazva
Guschelbauer Antal, Sopron.
Képviselek minden helységben kerestetnek.

Pénzt,
sok pénzt, havontkint 1000 koronáig kereshet mindenképp tisztességesen minden száksimeret nélkül, Kulidje be címzet E. 465, jelige alatt a következő ozimre: Annoncen-Abteilung des „Morkur” Mannheim. Meerfeldstr.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált hárszer, a mely már több mint 25 év óta megindító, hatásos és alkalmasított készítmény, csúszal és megfázás ellen.
Intés. Szükségtűn utazatosk miatt beviszéláskor óvatosk legyek és csakis-eredeti úvegeket dob szobban a „orgony” volgyiszal és a „Richter” cöz-gyészessel. Forgatás el. - 80 f. 1 k. 40 f. és 2 k. okon a keredők gyóvszertárában kapható.
Fővárt. Török József gyóvszészresznél Budapestben.
Richter F. A. és társa,
szesz és 215. szívaty szállítók.
Budapest.

Videken kapható Gazdik János gyóvszertárában Körmezőban, Toperczer S. „Meváltó” gyóvszertárában Turócz-Sznt-Mártonban, és Schónach Viktor gyóvszertárában Znojvárlánban.

Mirigydagantoknál, görvélénél, angol betegségeknek, bőrkütiéseknek, köszvénynek, csúszal, torok- és tüdőbetegségeknek, idült köhögésnek, gyöngyökdő, sápadt, vérszegény gyermekek részére ajánlom az általános kedvelt és sokat használt

Lahusen-féle jód vas-csuka-máj-olajat.
A legjobb és leghatásosabb csukamájolaj. Gyógyezőjére nézve felül-minden hasonló készítmény az újabb gyóvszert. Ize fölőtte finom és anyhe, miért is úgy gyermekek, mint felnőtök szivesen szedik és könnyen emésztik. Az utóví elv használat kb. 120,000 líveg) legjobb bizonyítéka jószágának és kedveltségének. Számos elismerő és köszönd levél. Ára 3.50 és 7 korona, utóví nagyszó hosszabb használatnál előnyösebb. A beszerzésnél tessék ügyelni a gyáros czégre: Lahusen gyóvszészresznél, Bréma. - Kapható: Videken: Gazdik János gyóvszertárában Körmezőban és Toperczer Sándor gyóvszertárában Turócz-Sznt-Márton.

THOMASSALAK a legjobb és legolcsóbb Foszforsavtrágya
az összes kalásos löhere takarmány és kapásnövény, kerit vetemény alá, valamint rét és legelő, főleg kózt és szőlőkre.
Ezen Thomassalak hazánkban a legutóbbi években eszközölt trágyázási kísér-letek alkalmával, kizárólag kitűnő eredményt mutatott fel.
Csak a löhere védjeggyel Thomassalak származnak a cseh-oroszági Thomasművekből.
A „Löhere” védjegy kezességét nyújt az áruhiteltelek tisztasága, idegen anyagoktól való mentessége és legnagyobb mérvű oldhatóság tekintetében. Az ajánlatok, szakíratok és bármely irányban kívánt felvilágosításkért kérem kizárólagosan
A Csehországi Thomasművek eladási irodájához fordulni, melynek egyedüli vezérképviselője Magyarország területén
LÁSZLÓ MARCEL BUDAPEST, VI. Teréz-körút 22. sz.